

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

az energiaiitalok fiatalok részére történő értékesítésének és kiszolgáltatásának tilalmáról

1. Mióta nem lehet energiaiitalt értékesíteni és kiszolgáltatni fiatalok részére?

2025. június 11-én lépett hatályba a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) azon módosítása, amely szerint¹ **tilos tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére a kormány rendeletében meghatározott összetételű, és ez alapján energiaiitalnak minősülő alkoholmentes italt** (a továbbiakban: energiaiital) értékesíteni, illetve kiszolgáltatni. A törvénymódosítás alapján **kormányrendelet határozza meg a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére nem értékesíthető, illetve nem kiszolgáltatható energiaiital összetételét.** Ezen felhatalmazás alapján 2025. június 24-én lépett hatályba a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló **210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: kormányrendelet) módosítása², amely **meghatározza azokat az összetevőket**, amelyek **jelenléte megalapozza, hogy az alkoholmentes ital energiaiitalként a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére nem értékesíthető, illetve nem kiszolgáltatható.**

A fentiek alapján ténylegesen **2025. június 24-től kell a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek részére történő értékesítési és kiszolgáltatási tilalmat betartani**, mivel ekkor léptek hatályba azok a kritériumok, amik alapján valamely alkoholmentes ital – energiaiitalként – a szabályozás hatókörébe tartozik.

2. Mi minősül energiaiitalnak?

A kormányrendelet szerint energiaiital az olyan, a **2009 vagy 2202 vámtarifaszám (továbbiakban: VTSZ) alá tartozó alkoholmentes ital**, amely

- a) – a **2202 99 11, 2202 99 15, 2202 99 91, 2202 99 95 és 2202 99 99 VTSZ alá tartozó termék kivételével** – 15 mg / 100 ml mennyiséget meghaladó mértékben tartalmaz bármely, a metil-xantinok csoportjába (metil-xantin: a koffein (1,3,7-trimetil-xantin), a teobromin (3,7-dimetil-xantin), a teofillin (1,3-dimetil-xantin)) tartozó vegyületet (a továbbiakban: metil-xantin), vagy
- b) tartalmaz metil-xantint és a következő anyagok bármelyikét:
 - ba) ginseng,
 - bb) L-arginin,
 - bc) inozitol,
 - bd) glükuronolakton,
 - be) taurin.

Fontos! Az Agrárminisztérium szintén 2025. június 24-i hatályba lépéssel kiegészítette az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásról szóló 36/2014. (XII. 17.) FM rendeletet (ún. **jelölési rendelet**), amely előírja, hogy a fenti összetevőknek megfelelő termékek **kizárólag az**

¹ Fgytv. 16/A. § (1a) bekezdés.

² A továbbiakban az útmutató ezt a jogszabályt hivatkozva kormányrendeletként.

„energiaital” kifejezést tartalmazó megnevezéssel hozhatók forgalomba. Emellett kimondja a **jelölési rendelet** azt is, hogy a kormányrendelet szerinti **összetevőknek nem megfelelő termékeket nem lehet „energiaital” kifejezéssel és az azt tartalmazó megnevezéssel jelölni.**³

Ez a megnevezés (jelölés) **mind a fogyasztók, mind pedig a vállalkozások számára segítséget jelent** az eligazodásban, hiszen ez alapján be tudják azonosítani a korlátozás alá eső termékeket.

Ugyanakkor fontos felhívni a figyelmet arra is, **hogy a jelölési rendelet biztosít egy átmeneti időt**, ameddig az új jelölési előírásoknak meg nem felelő termékek is előfordulhatnak a piacon: a Jelölési rendeletnek **meg nem felelő megnevezésű termékek 2025. december 31-ig forgalmazhatók az új előírásoknak meg nem felelő megnevezéssel.**

3. Kinek a tevékenysége során kell érvényesülnie a tilalomnak?

A tilalom **minden, az Fgytv. szerinti vállalkozásra kiterjed**, tehát mindazokra, amelyek a fogyasztókat érintő tevékenységüket önálló foglalkozásukkal vagy gazdasági tevékenységükkel összefüggő célok érdekében végzik⁴.

A gyakorlatban, e körben a kiskereskedelmi tevékenységről beszélhetünk, amely alatt üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek forgalmazását, vagyoni értékű jog értékesítését és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtását értjük a végső felhasználó részére, ideértve a vendéglátást is.⁵

4. Kinek tilos eladni vagy kiszolgálni energiaitalt?

Tilos energiaitalt értékesíteni vagy kiszolgálni minden 18. életévét be nem töltött személynek.

5. Hogyan kell ellenőriznie az eladónak a vásárló életkorát?

Az irányadó törvényi rendelkezések szerint⁶ a vállalkozás vagy annak képviselője **kétség esetén felhívja a fogyasztót életkorának hitelt érdemlő igazolására. Az életkor megfelelő igazolásának hiányában a termék értékesítését, illetve kiszolgálását meg kell tagadni.**

A törvényi rendelkezések tehát kétség esetén **az életkor hitelt érdemlő igazolását írják elő.** Mivel az Fgytv. – a személyazonosság igazolására irányuló általános szabályokhoz képest – eltérő rendelkezést nem tartalmaz, **a személyazonosító igazolvány, az útlevelel vagy a kártyaformátumú vezetői engedély fogadható el** erre alkalmas okmányként⁷. A „kétség” fennállása természetesen szükségszerűen szubjektív kérdés, de **amennyiben kétség merül fel, hogy a vásárló nem töltötte be a 18. életévét, az igazolvány felmutatását kell megkövetelni.**

³ Lásd: jelölési rendelet 7/I. §.

⁴ Lásd: Fgytv. 1. § (1) bekezdése, 2. § 33. pontja.

⁵ A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2. § 13. pontja.

⁶ Fgytv. 16/A. (4) bekezdés.

⁷ A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. § (12) bekezdése.

6. Milyen következményekkel jár, ha egy kereskedő megsérti a tilalmat?

Az előírás megsértése esetén **az általános fogyasztóvédelmi szankciók** (pl. fogyasztóvédelmi bírság kiszabása, a jogsértő magatartás folytatásának megtiltása) **mellett** a következő jogkövetkezményeket is alkalmazhatja a fogyasztóvédelmi hatóság:

- a jogsértés megállapításától számított **legfeljebb egy évig megtilthatja** a termék forgalmazását;
- e rendelkezések **3 éven belüli ismételt megsértése esetén** pedig **elrendelheti a jogsértéssel érintett üzlet** – legfeljebb harminc nap időtartamra történő – ideiglenes **bezárását**.

7. Milyen jelölést kell feltüntetni az energiasitalokon?

A **jelölési rendelet határozza meg** a 18. életévét be nem töltött személy részére nem értékesíthető, illetve nem kiszolgálható energiasital **jelölésére** vonatkozó szabályokat, amely szabályok értelmében **2025. június 24. napjától** a jogszabályban meghatározott összetételű energiasitalt kizárólag **úgy lehet forgalomba hozni, hogy** annak címkéje jól láthatóan, **legalább 3 mm magas betűmérettel tartalmazza az „energiasital” kifejezést**.

Az „energiasital” kifejezéssel és az azt tartalmazó megnevezéssel **kizárólag a kormányrendeletben meghatározott összetételű alkoholmentes italok** jelölhetők, tehát más összetételű terméket nem is lehet ezzel a megnevezéssel forgalmazni. Ugyanakkor a 2. pontban hivatkozott átmeneti rendelkezésekre figyelemmel kell lenni.

8. Bolti értékesítés során az üzleten belül szükséges az energiasitalokat megkülönböztető jelzéssel jelölni vagy elválasztani a boltban más italoktól?

A tilalom célja **„általános” kiszolgálási és értékesítési tilalom bevezetése**, ezért – az alkoholtartalmú italokra vonatkozó szabályozáshoz hasonlóan – **nem szükséges** az üzleten belül sem a **megkülönböztető jelzés alkalmazása, sem pedig a más italoktól történő elválasztás**.

9. Az energiasitalok értékesíthetők kezelőszemélyzet nélküli automataberendezésből?

Az energiasitalok értékesítési tilalmára vonatkozó szabályozás nem módosította a kormányrendelet azon rendelkezését, amely az automatából értékesíteni tilalmazott termékek körét határozza meg⁸, tehát kifejezetten **nem tiltotta be az energiasitalok automatából történő értékesítését**. Ugyanakkor az életkor ellenőrzési kötelezettségből következően, a gyakorlatban **csak az a vállalkozás értékesíthet automatából a tilalom hatálya alá tartozó energiasitalt, amely által alkalmazott készülékkel az életkor ellenőrzés biztosított**.

Az **életkor ellenőrzése** tekintetében **az automaták esetében is az Fgytv. szabályai az irányadóak**, tehát a korlátozás érvényesítése érdekében a vállalkozás vagy annak képviselője kétség esetén felhívja a fogyasztót életkorának hitelt érdemlő igazolására. Az életkor megfelelő igazolásának hiányában a termék értékesítését, illetve kiszolgálását meg kell tagadni.

⁸ Kormányrendelet 13. § (1) bekezdése.

A **kereskedőt** ugyanis a tilalomba ütköző értékesítés, illetve kiszolgálás miatt **objektív felelősség** terheli, így **az energiai 18. életévét be nem töltött személy részére történő értékesítésével, illetve kiszolgálásával a jogsértés megvalósul.**

„Általános” kiszolgálási és értékesítési tilalomról lévén szó, hasonlóan az alkoholtartalmú italokra vonatkozó előírásokhoz, **a szabályozás nem differenciál az értékesítés formája vagy helye** (például nyilvános vagy nem nyilvános helyen elhelyezett automata) **szerint sem.**

10. A jelölési rendeletben biztosított átmeneti idő alatt forgalmazhatók a módosításnak nem megfelelő termékek. Ez csak a már forgalomban lévő forgalomban tartását jelenti, vagy a forgalomba hozatalt is?

A „forgalmazhatók” kifejezés magában foglalja az új jogszabályi rendelkezéseknek nem megfelelő termékek forgalomban tartása mellett azok forgalomba hozatalát is. A jelölési rendelet ugyanis nem tartalmaz értelmező rendelkezést a használt kifejezés tekintetében, ezért a helyes jogértelmezés annak általános, hétköznapi értelmén alapul. Emellett a jogalkotói szándék is egyértelműen arra irányult, hogy a kereskedők mellett az energiai előállító vállalkozásoknak is álljon rendelkezésére megfelelő idő a meglévő készletek értékesítésére, a már megrendelt csomagolóanyagok felhasználására, valamint hogy át tudjanak állni az új rendelkezéseknek megfelelő termékek előállítására.

11. Mi lesz a sorsa az új szabályozásnak meg nem felelő jelölésű, de már forgalomba hozott energiai italoknak?

Az új szabályozásnak meg nem felelő jelölésű termékek **2025. december 31. napjáig forgalmazhatók**, azonban az előírt jelöléssel még nem rendelkező, **de a kormányrendeletben meghatározott összetételű, energiai minőségű alkoholmentes ital kiszolgálása és értékesítése a 18. életévét be nem töltött személyek számára tilos.** Ugyanígy, szintén 2025. december 31-ig forgalmazhatóak az olyan termékek, amelyek úgy tartalmazzák az „energiailal” megnevezést, hogy összetételük alapján ténylegesen nem minősülnek az értékesítési és kiszolgálási tilalom hatálya alá tartozó terméknek, ezek a termékek elnevezésük ellenére értékesíthetők, kiszolgálhatóak 18. életévüket be nem töltött személynek. 2025. december 31-ét követően a jelölési rendelet módosításának nem megfelelő termékeket ki kell vonni a forgalomból, azok nem értékesíthetők.

Amennyiben valamely termék kapcsán kétség merülne fel azzal kapcsolatban, hogy a tilalom hatálya alá tartozik-e, javasoljuk a gyártó, illetve forgalmazó állásfoglalását beszerezni.

12. Engedélyezett az energiai reklámozása például kültéri plakátokon, közösségi média felületeken, stb., ahol a reklám elérheti akár a 18. életévüket be nem töltött személyeket?

Jelenleg nincs hatályban olyan jogszabályi előírás, amely kifejezetten az energiai reklámozását tiltaná. Ugyanakkor az energiai reklámjának is meg kell felelnie a reklámokra vonatkozó egyéb – így különösen *a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvényben és a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvényben* foglalt – előírásoknak.

13. Mit tehet az eladó, ha a vásárló nem működik együtt, azaz nem igazolja hitelt érdemlően az életkorát?

Hasonlóan az alkoholtartalmú italok kiszolgálási és értékesítési tilalmához, az energiatalok esetén is nemcsak joga, hanem **kötelessége is a vállalkozásnak, illetve annak képviselőjének kétség esetén felhívni a fogyasztót életkorának hitelt érdemlő igazolására**. Amennyiben a vásárló nem igazolja az életkorát hitelt érdemlően, az eladónak a termék értékesítését, illetve kiszolgálását meg kell tagadnia.

14. Az energiatalok jelölését érintő szabályozás miatt számos gyártó csökkenti terméke koffeintartalmát, ugyanakkor a jelölésen továbbra is kommunikálni szeretné, hogy tartalmaz koffeint a terméke. Feltüntethető-e önkéntes alapon a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1169/2011/EU rendelet) III. mellékletében szereplő figyelmeztető-mondat („Magas koffeintartalmú. Fogyasztása gyermekek és terhes vagy szoptató nők számára nem ajánlott.”), amennyiben az ott szereplő határértéket nem éri el a termék koffeintartalma?

A koffein mennyisége nem része sem a kötelező, sem az önkéntes tápértékjelölésként feltüntethető tápanyagok körének, így annak megjelenítése nem minősül tápérték-információnak az 1169/2011/EU rendelet 30. cikke értelmében. Ennek megfelelően a koffeintartalom feltüntetése – például mg/100 ml formátumban – nem esik a 30. cikk (3) bekezdésében meghatározott ismétlési korlátozások hatálya alá. A koffein mennyisége tehát – akár kötelező, akár önkéntes tájékoztatás részeként – jogszerűen megjeleníthető a csomagolás frontoldalán is, amennyiben az nem félrevezető, és megfelel a 13. cikk általános tájékoztatási követelményeinek.

15. Megfelel-e a termékjelölés a jelölési rendeletnek, amennyiben az „ENERGIAITAL” megnevezés nyomtatott 3 mm-es nagybetűvel jelenik meg a fóliátómezőben?

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdésekről és válaszokról szóló 2018/C 196/01 bizottsági közlemény (a továbbiakban: Közlemény) az élelmiszer-vállalkozók és a nemzeti hatóságok számára kíván segítséget nyújtani a rendelet alkalmazásában, és e célból egy sor, a rendelet hatálybalépése után felmerült kérdés megválaszolására irányul.

A Közlemény 2.3.2. pontja az alábbiakat tartalmazza:

„2.3.2 Hogyan kell meghatározni a betűméretet a nyomtatott nagybetűkre és a számokra?

Vonatkozó rendelkezések: IV. melléklet

A nyomtatott nagybetűk és számok méretének meg kell egyeznie az –„Appendix” szóban található – „A” betű méretével, és az x-magasságnak legalább 1,2 mm-nek kell lennie.”

Amennyiben a termék megfelel a kormányrendeletben meghatározott „energiatal” termék kategóriának, továbbá az „ENERGIAITAL” megnevezés a termék fő látómezejében kerül elhelyezésre, valamint az 1169/2011/EU rendelet IV. melléklete szerint az x-magasság legalább 3 mm, úgy a jelölés megfelel a jelölési rendeletnek.

A fentiekből következik, hogy az adott betűtípus nagybetű méretének a minimálisan megadott kisbetű-méretétől (x, legalább 3 mm) nagyobbak kell lennie, ezért a kizárólag nagybetűs „ENERGIAITAL” jelölés 3 mm-es magasságban történő megjelenítése nem megfelelő.